

Płonka-Syroka, Bożena

Konferencja naukowa z okazji
jubileuszu 430-lecia założenia apteki
miejskiej w Cottbus, 19-20 września
1998 r.

Medycyna Nowożytna 5/2, 161-163

1998

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Konferencja naukowa z okazji jubileuszu 430-lecia założenia apteki miejskiej w Cottbus, 19–20 września 1998 r.

W dniach 19–20 września odbyła się w Cottbus konferencja naukowa, poświęcona jubileuszowi 430-lecia założenia apteki miejskiej w Cottbus. Celem naukowym konferencji było podsumowanie dorobku naukowego i organizacyjnego w zakresie odtworzenia tradycji medycznej i aptekarskiej na Łużycach. Obrady konferencji odbywały się w zabytkowych wnętrzach Apteki pod Lwem (Löwen-Apotheke) oraz w gmachu ratusza miejskiego.

W pierwszej części spotkania naukowego w Cottbus odbyła się prezentacja nowo odtworzonych wnętrz muzealnych. Kierownictwo Muzeum zapoznało na wstępie uczestników konferencji z sytuacją prawną obiektu oraz metodami finansowania jego działalności. Nakładem władz miejskich XVI-wieczna oryginalna kamieniczka została poddana rewaloryzacji i oddana w płątną dzierżawę Łużyckiemu Stowarzyszeniu Aptekarzy. Powołane zostało Muzeum Aptekarstwa. Koszty opłat dzierżawnych zmuszają zarząd oraz członków tego Stowarzyszenia do podejmowania stałych działań promocyjnych, zdolnych zapewnić środki nie tylko na utrzymanie zabytkowej kamienicy, lecz również na dokończenie prac rewaloryzacyjnych oraz dalsze wyposażanie muzeum. Zapoznano więc uczestników konferencji z metodami pozyskiwania środków na cele muzealne. Wymieniono tu przede wszystkim realizowanie pewnych inicjatyw gospodarczych. Kierownictwo Muzeum wydaje corocznie kalendarz farmaceutyczny, którego oprawa plastyczna nawiązuje do motywów aptecznych i regionalnych. Członkowie Stowarzyszenia Aptekarzy Łużyckich deklarują zakup tego kalendarza w ilości do kilkuset egzemplarzy przypadających na jednego członka. Wydawnictwa te przeznaczają na cele promocyjne swoich aptek. Uzyskane przez Muzeum środki ze sprzedaży kalendarzy wzbogacane są przez sprzedaż herbatek ziołowych opartych na dawnych recepturach oraz wykonanych na zamówienie Muzeum miniaturek sprzętu aptecznego, moździerzy i naczyń aptecznych. Muzeum prowadzi także sprzedaż wydawnictw o tematyce związanej z historią medycyny i farmacji oraz historią regionalną. Dodatkowym i ważnym sposobem pozyskiwania środków umożliwiającym funkcjonowanie Muzeum

jest organizowanie ekspozycji, dokumentujących tradycje przemysłu farmaceutycznego. Uczestnicy konferencji zostali m.in. zapoznani z ekspozycją historii fabryki, której produkty oparte są na podstawie mchu irlandzkiego. W kilku gablotach mogliśmy zobaczyć tę mało znaną roślinę, rodzaje wytwarzanych z niej produktów leczniczych oraz rozwój ich produkcji i sprzedaży.

Po oficjalnym otwarciu obrad ich uczestnicy zostali podzieleni na grupy według zainteresowań. Goście zagraniczni, wśród których znajdowała się delegacja polska, oraz uczestnicy obrad pochodzący z Niemiec Zachodnich, oddani zostali oddani pod opiekę kustosa Muzeum Aptekarstwa. W tym gronie zwiedziliśmy całą ekspozycję muzealną, otrzymując informacje nie tylko na temat aktualnego stanu zbiorów, lecz także na temat tworzenia zasobu muzealnego i perspektyw jego rozwoju. Wśród oglądanych kolekcji mieliśmy okazję zwiedzić m.in. oryginalną XIX wieczną salę ekspozycyjną zabytkowej apteki, w swym wystroju nawiązującą do łużyckich motywów regionalnych. Meble, utrzymane w stylu rustykalnym, pomalowane były na zielono i ozdobione licznymi barwnymi motywami kwiatowymi oraz napisami o charakterze satyrycznym. Zwiedzaliśmy także odtworzone z pietyzmem sale ekspozycyjne, których wyposażenie złożone było ze stylizowanych mebli aptecznych, głównie XIX wiecznych. Do kolekcji Muzeum Aptekarstwa w Cottbus należy także odtworzone w miniaturze wnętrze apteki barokowej w skali 1:10.

Muzeum w Cottbus posiada w swoich zbiorach kolekcje tematyczne, poddane aranżacji w poszczególnych wnętrzach muzealnych. Są to kolekcje wag i moździerzy aptecznych, sprzętu do obróbki ziół i produkcji leków, kolekcje szkła aptecznego, naczyń do przechowywania leków oraz opakowań leków. W oficynie budynku muzealnego znajduje się większa część kolekcji dokumentujących dawne metody produkcji leków. Z pietyzmem odtworzono tu laboratorium galenowe.

Kolekcja muzealna zawiera także akcenty, związane z codzienną pracą dawnych aptekarzy. Są to m.in. szyldy reklamowe oraz napisy wywieszane na budynkach aptek i w wnętrzach, niektóre z nich o charakterze humorystycznym (jak np. emaliowany napis o treści: „Wzywając w nocy aptekarza używaj kołatki znajdującej się na drzwiach apteki”, co wskazuje, że wezwania te w praktyce mogły mieć i inny charakter).

Po zwiedzeniu kolekcji Muzeum Aptekarstwa zostaliśmy zaproszeni na mały bankiet z udziałem kierownictwa Muzeum, po czym pani kustosz, która uprzednio była naszym przewodnikiem po zasobach muzealnych, oprowadziła wyodrębnioną grupę uczes-

tników obrad po zabytkowym centrum Cottbus. W tym czasie pozostali uczestnicy wysłuchali koncertu organowego, odbywającego się w kościele nieopodal ratusza, w którym toczyć się miała druga część obrad. Składały się na nie przemówienie burmistrza miasta Cottbus oraz referaty poświęcone historii aptekarstwa lużyckiego i odbudowie zabytkowej kamieniczki aptecznej. Wieczorem odbył się bankiet, zaś nazajutrz wycieczka łodziami po rozlewiskach Sprewaldu.

Wyjazd naukowy do Cottbus mogę uznać za w pełni udany i bardzo cenny tak z historycznego, jak i praktycznego punktu widzenia. Dzięki kierownictwu Muzeum Aptekarstwa mogliśmy się bowiem zapoznać nie tylko z cennym i interesująco zaaranżowanym zasobem muzealnym, lecz także z metodami jego konserwacji, pozyskiwaniem nowych eksponatów oraz środków finansowych służących utrzymaniu bieżącej działalności tej placówki. Mam nadzieję, że konferencja ta przyczyni się do nawiązania bliższych kontaktów między środowiskiem niemieckich historyków medycyny i farmacji a gronem historyków polskich, zainteresowanych odbudową, wyposażeniem, sposobami aranżowania ekspozycji i metodami działania muzeów medycyny i farmacji w naszym kraju, w tym szczególnie Muzeum Aptekarstwa we Wrocławiu.